

**Referat af
REUs****Møde nr. 137**

Fredag den 7. februar 2020

Afholdt i Børne- og Undervisningsministeriet

Ad dagsordenens pkt. 1**Godkendelse af dagsorden og referat af rådets møde nr. 136 den 6. december 2019**

Formanden bød velkommen til REUs møde nr. 137.

Dagsordenen samt referatet af REUs møde nr. 136 den 6. december 2019 blev godkendt.

Ad dagsordenens pkt. 2**Meddelelser fra formanden**

Formanden bemærkede, at det var positivt, at ministeren prioriterede at besøge REU på rådets møde i december. Ministeren fik mulighed for at tilegne sig ny viden om REU, og det var formandens indtryk, at ministeren gik fra mødet med nogle relevante input fra rådet. Formandskabet vil være opmærksom på at invitere ministeren igen på et passende tidspunkt.

Formanden meddelte, at REUs formandskab har drøftet REUs årshjul for 2020 i lyset af ministerens besøg. Formandskabet planlægger en drøftelse om en eventuel særskilt 18+ strategi i forhold til erhvervsuddannelsesområdet på rådets møde i marts.

DM i Skills blev afholdt i januar. Skills giver dygtige elever mulighed for at vise deres evner og fag frem til omverdenen og sætter fokus på, hvad håndværk af høj kvalitet kan føre til. Derudover er Skills med til at sende et signal til omverdenen om vigtigheden af erhvervsuddannelserne.

Formanden bemærkede, at det er en positiv nyhed, at regeringen, FH, DA, Herning Kommune, Region Midtjylland, og SkillsDenmark har søgt om at afholde EuroSkills i 2024 i Herning Messecenter. Det er et stærkt signal, og forhåbentlig kan Euroskills i Danmark være med til at give unge lyst til at tage en erhvervsuddannelse. Afgørelsen af værtskabet træffes den 19. marts ved WorldSkills Europes generalforsamling.

Ad dagsordenens pkt. 3**Meddelelser fra Børne- og Undervisningsministeriet**

Børne- og Undervisningsministeriet meddelte, at praktikpladstallene for november er blevet offentliggjort, og at ministeriet havde håbet på en større stigning i antallet af praktikpladser. Ministeriet bekl-

gede forsinkelsen af offentliggørelsen og bemærkede, at tallene for december forventes at blive offentliggjort som planlagt.

Børne- og Undervisningsministeriet orienterede ligeledes om de nye videreuddannelsesmuligheder. Der er sket lempelser i kravene til 17 erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser. Samtidigt har 19 erhvervsuddannelser fået status af ”relevant erhvervsuddannelse” i Uddannelse- og Forskningsministeriets bekendtgørelse. Flere uddannelser har således fået direkte adgang til en række videregående uddannelser. Ministeret udsender et notat med opsamling på dette.

Børne- og Undervisningsministeriet har startet arbejdet med et nationalt program for udskolingen vedrørende valg af ungdomsuddannelse. Det udspringer af aftalen ”Fra folkeskole til faglært – erhvervsuddannelser til fremtiden”, som blandt andet indeholder en målsætning om at få mere praksisfaglighed ind i grundskolen.

Der afholdes aftalekredsmøde i eud-aftalekredsen den 25. februar. På mødet skal kredsen bl.a. drøfte videnscentre og læringskonsulenter, da finansieringen for disse udløber ved udgangen af 2020. I forhold til videnscentrene er det sidste møde i den af REU nedsatte arbejdsgruppe, der skulle følge videnscentrene, nu afholdt. Ministeriet takker gruppen for et godt samarbejde.

Nanna Højlund, FH, bemærkede, at FH ikke er begejstret for de nye praktikpladstal og håber på fremgang ved næste offentliggørelse, og spurgte til følgeforskningen på den forbedrende grunduddannelse (FGU), som ifølge diverse medier bliver sløjftet.

Jannik Bay, DA, bemærkede, at DA håber, at offentliggørelsesdatoerne holder fremadrettet, idet DA planlægger ud fra det. Det blev samtidigt bemærket, at tallene ikke er opløftende. Faldet i antallet af elever, der søger praktik og skolepraktik, kan indikere, at der er problemer med søgningen. DA vil på samme måde som FH gerne have uddybet, hvordan kvaliteten på FGU sikres fremadrettet.

Hanne Pontoppidan, Uddannelsesforbundet, påpegede, at Uddannelsesforbundet er forundrede over, at følgeforskningen på FGU sløjfes, idet følgeforskningen er en del af forliget.

Børne- og Undervisningsministeriet svarede, at emnet vil blive drøftet i aftalekredsen.

Ursula Dybmose, KL, bemærkede, at der i aftalen blev aftalt et program vedrørende den kommunale ungeindsats og spurgte, om dette ligeledes aflyses.

Børne- og Undervisningsministeriet svarede, at dette ligeledes vil blive drøftet i aftalekredsen.

Formanden bemærkede, at rådet kan vende tilbage til emnet, når det har været drøftet i aftalekredsen.

Lone Folmer Berthelsen, Dansk Industri, spurgte i forhold til ministeriets orientering om videreuddannelsesmuligheder, om der er fulgt op på den kommunikative model, der indgår i aftalen ”Fra folkeskole til faglært – erhvervsuddannelser til fremtiden”.

Børne- og Undervisningsministeriet svarede, at det indgik i aftalen, at der skulle være en rød, gul, grøn model i forhold til videreuddannelsesmuligheder. Det har ikke været en nem opgave. Oversigten over hvilke veje, man kan gå, er ikke en del af aftalen. Det er i stedet meningen at vise, hvilke uddannelser

der har særligt gode muligheder for videreuddannelse. Rådet orienteres i første halvår i 2020, jf. oversigten over REUs inddragelse.

Ad dagsordenens pkt. 4

Temadrøftelse om dannelse i erhvervsuddannelserne

Formanden orienterede, at på baggrund af et tidligere udtrykt ønske fra REUs medlemmer gennemfører rådet – i samarbejde med Børne- og Undervisningsministeriet – på dette møde en temadrøftelse om dannelse i erhvervsuddannelserne.

Formålet med temadrøftelsen er at få en dybdegående drøftelse i REU af dannelse i erhvervsuddannelserne. Med udgangspunkt i temadrøftelsen kan REU komme med input til det kommende program om karakterdannelse, og kan således føde ind i ministeriets indledende arbejde med at indkredse emner for de nye redskaber, der skal udvikles.

Maria Nørby, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK), introducerede kort end-aftalens initiativer om dannelse i erhvervsuddannelserne.

Lone Folmer Berthelsen, Dansk Industri, påpegede, at to tredjedele af en erhvervsuddannelse foregår i en virksomhed og spurgte i forlængelse heraf, hvordan ministeriet er opmærksomme på og får medtænkt i dannelsesaspektet, at man lærer, mens man 'gør' ude i en virksomhed.

Maria Nørby, STUK, svarede, at ministeriet er opmærksomme på dette aspekt. Den faglige del af karakterdannelse handler netop om det, man 'gør' ude i virksomhederne.

Nanna Højlund, FH, bemærkede, at det er vigtigt, at dannelse ikke bliver skolificeret. Virkeligheden ser anderledes ud end skolen, hvorfor der skal skabes en kobling. Der er en risiko for, at det bliver løsrevet. Det er ligeledes vigtigt at have aldersspredningen for øje – dette vil umiddelbart egne sig bedst til den yngre elevgruppe.

Maria Nørby, STUK, bemærkede, at det er en god pointe med aldersspredningen. Det er en forudsætning, at dannelse er en del af alle faser i uddannelsen.

Lars Geer Hammershøj, Danmarks Pædagogiske Universitet, holdt herefter oplæg for rådet om dannelsesbegrebet i relation til erhvervsuddannelserne. Den anvendte PowerPoint-præsentation er til orientering udsendt til REUs medlemmer m.v.

Hanne Pontoppidan, Uddannelsesforbundet, bemærkede, at Lars Geer Hammershøj i sit oplæg havde en professionsvinkel på erhvervsuddannelserne, men at en erhvervsuddannelse jo samtidigt er en ungdomsuddannelse.

Lars Geer Hammershøj, Danmarks Pædagogiske Universitet, tilkendegav, at han er enig med Hanne Pontoppidan heri, og påpegede, at en erhvervsuddannelse som ungdomsuddannelse både er almendannende og professionsdannende.

Hanne Pontoppidan, Uddannelsesforbundet, bemærkede, at der er behov for at blive etableret et fælles sprog om dannelse.

Mikkel Holm Torp holdt herefter oplæg om sine personlige oplevelser i forbindelse med uddannelsen til stenhugger.

Formanden takkede for to gode oplæg.

Nanna Højlund, FH, bemærkede, at der er brug for stærke fortællinger som Mikkel Holm Torps for at få flere til at søge en erhvervsuddannelse. Det er vigtigt for kommende elever at møde nogle, der er efterlignelsesværdige – dvs. nogle man gerne vil blive dannet som. I forhold til det strukturelle skal man holde fast i, at alle skal have dannelse, men man er nødt til at skelne mellem unge og voksne. Det dannende element af erhvervsuddannelserne skal videreformidles. Det er samtidig vigtigt, at dannelse ikke udelukkende som et individuelt anliggende. På en erhvervsuddannelse dannes man i høj grad på baggrund af det fællesskab, man indgår i, om det så er et arbejdsfællesskab eller skolefællesskab.

Nanna Højlund, FH, opfordrede ligeledes til, at rådet ved lejlighed retter fokus mod erhvervsuddannelsernes grundforløb og ser på, om dannelsesaspektet træder tydeligt nok frem. Vi er ikke gode nok til at anskueliggøre demokrati og samfund for eleverne. Der er gode muligheder for det, idet erhvervsuddannelserne er en del af et partsdrevet system. Denne fortælling indeholder et dannende element og skal formidles til de unge.

Jannik Bay, DA, bemærkede, at dannelsesaspektet giver mulighed for at synliggøre bredden i erhvervsuddannelserne. Erhvervsuddannelserne har i kraft af vekselluddannelsessystemet nogle styrker, som andre uddannelser ikke har. Det er vigtigt at se på, hvad praktikforløbene på arbejdspladserne bidrager til i forhold til dannelse.

Kasper Palm, Dansk Metal, påpegede, at man med fordel kan inddrage de faglige udvalg i forhold til at overveje, hvordan uddannelserne beskrives, og hvilken fortælling der skabes om dem. En stor del af dannelsen sker ude på arbejdspladserne. Der er stort fokus på pædagogikken på skolerne, men ikke på hvordan elevernes læring sker på arbejdspladserne. Der kan være en stor kløft mellem svendene og eleverne. Svendene er ikke rustet til at tage imod unge mennesker. Der er behov for et større fokus på pædagogikken ude på arbejdspladserne. Inden for det offentlige område uddannes man ofte til at tage imod unge mennesker – dette er der ikke samme praksis for inden for det private. Der kan være et potentiale i at gøre det samme i private virksomheder - blandt andet også i forhold til frafald.

Ole Heinager, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier – Lederne, bemærkede, at det kunne være interessant at se nærmere på den store fortælling om erhvervsuddannelserne, dvs. det man får med sig, som man også kan bruge mange år efter, man er blevet faglært. Det skal tydeliggøres, hvordan man bliver et demokratisk menneske af at gå på en erhvervsuddannelse. Det skal italesættes, således så den enkelte bliver bevidst om det.

Hanne Pontoppidan, Uddannelsesforbundet, bemærkede, at dannelse ligger i fagene, i fagligheden og i måden at forholde sig til fagligheden på – det er dermed ikke et selvstændigt fag. Uddannelsesforbundet er enig med Dansk Metal i, at der bør rettes fokus mod dem, der har ansvaret for at uddanne de unge ude i virksomhederne – de bør uddannes til opgaven. Skolerne er under tidspres, og samtidigt kommer der flere og flere faglige mål, hvilket gør, at fokus kommer til at være på de faglige slutmål. Det resulterer i, at eleverne bliver skolet i stedet for uddannet, hvilket er et problem i forhold til dannelsesaspektet.

Lisbeth Nørgaard, Social- og Sundhedsskolen Esbjerg, bemærkede, at når dannelse ifølge Lars Geer Hammershøj er den tredje dimension af uddannelse, spiller uddannelsesinstitutionerne også en stor rolle i forhold til at medtænke dannelsesaspektet. Dannelsesaspektet i forhold til medborgerskab og demokratisk dannelse er vigtigt i forhold til alle aldersgrupper, men er særligt relevant at målrette de unge elever både på grundforløbets første og anden del.

Morten Emborg, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier – Lederne, påpegede, at det ikke er et spørgsmål om, *hvor* dannelsen foregår, men derimod *hvad* det dannende er. Det er kernen i fagene, der er det dannende. Det er ligeledes vigtigt at have for øje, at dannelse er kontekstafhængigt.

Lone Folmer Berthelsen, Dansk Industri, bemærkede, at dannelse og almindelse er kontekstafhængigt, men at nogle af oversættelserne af dannelsesbegrebet ikke har flyttet sig i takt med udviklingen. Det er spørgsmålet, om der skal laves et nyt dannelsesbegreb, som kan rumme andre betydninger af dannelse, eller om der blot skal tales dannelse og almindelse i en erhvervsuddannelseskontekst. Dannelse foregår både på skolerne og ude i virksomhederne. Opgaven er først og fremmest at identificere de dannende elementer i erhvervsuddannelserne og oversætte dem, før det giver mening at se på, hvor dannelsen mangler, og hvad der skal være mere af.

Morten Smistrup, FH, bemærkede, at en erhvervsuddannelse indeholder mange almene kompetencer, hvilket er med til at give uddannelsen værdi i mange år efter, man er blevet faglært. Vi danner, når vi ikke ved, vi danner, hvorfor det konkrete dannelseselement kan være svært at identificere. På erhvervsuddannelserne bliver man i højere grad end andre steder målt på, hvad man kan, og ikke hvem man er. Man finder sig i højere grad sig selv, og hvem man er, i det fælles tredje. Det er en værdi ved erhvervsuddannelserne, som muligvis kan dyrkes mere.

Allan Nørgaard Andersen, Gymnasieskolernes Lærerforening, påpegede, at den indbyggede forskel mellem uddannelserne skal udviskes. Dannelse skal findes i alle sektorer i sin egen ret.

Ursula Dybmose, KL, bemærkede, at KL er enig i, at der skal etableres fælles sprog om dannelse. Der er ingen grund til at lede efter dannelse – det er der allerede.

Nicolai Løwenstein, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, bemærkede, at elevdemokratiet på erhvervsskolerne i høj grad er dannende. Det er således en måde, man kan møde dannelsen på erhvervsuddannelserne.

Lars Kunov, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier – Bestyrelserne, bemærkede, at meget dannelse handler om at kunne noget. Der skal derfor være et fokus fra uddannelsernes side på, at man hurtigt i sin uddannelse føler, at man kan noget, således så man hurtigt får skabt en faglig identitet. Det er ligeledes vigtigt for skabelsen af en faglig identitet, at man reflekterer over det, man har lært. Dette skal skolerne være bedre til at facilitere.

Christina Laugesen, Lederne, bemærkede, at Lederne er enig i vigtigheden af, at der skabes et rum for refleksion. Det er ligeledes vigtigt, hvordan dannelsen italesættes udadtil.

Maria Nørby, STUK, bemærkede, at der er meget stort sammenfald mellem det, der pt. drøftes om dannelse af de fagprofessionelle, og det som rådets medlemmer giver udtryk for. Det handler i høj grad om at være i stand til at sætte ord på dannelsen.

Formanden konkluderede, at det er vigtigt at have for øje, at der er spredning i elevernes alder, og at der dermed vil være forskel på, hvilke aspekter ved dannelse, der er relevant for de forskellige elevgrupper. Det er ligeledes vigtigt, at der skabes et fælles sprog for dannelse i erhvervsuddannelserne. Meget af dannelsen i en erhvervsuddannelse finder sted på arbejdspladsen i et arbejdsfællesskab, hvorfor der er et stort behov for at se nærmere på pædagogikken på arbejdspladserne. Det har en særlig værdi, at erhvervsuddannelserne er vokset ud af et partsstyre. Dette kan med fordel tydeliggøres i fortællingen om erhvervsuddannelserne. Der skal tales mere om, hvad det betyder, når man lander det rigtige sted. Der skal skabes mere opmærksomhed omkring den faglige stolthed. Der er allerede sket en udvikling, men der er fortsat et stykke vej endnu.

Ad dagsordenens pkt. 5

REUs indstilling om ændringsønsker fra de faglige udvalg

Formanden orienterede, at Børne- og Undervisningsministeriet i brev af 16. januar 2020 har anmodet om indstilling fra REU vedrørende ændringsønsker fra de faglige udvalg for 2020. Ændringsønskerne er indsendt af enige faglige udvalg for fem erhvervsuddannelser.

Formanden konkluderede, at rådet tilslutter sig de faglige udvalgs ændringsønsker.

Ad dagsordenens pkt. 6

Orientering fra Børne- og Undervisningsministeriet om nyt tilsynskoncept

Børne- og Undervisningsministeriet bemærkede, at der forud for mødet er udsendt et notat om det nye tilsynskoncept.

Børne- og Undervisningsministeriets meddelte, at måden, hvorpå skolerne udtages til tilsynet, er mere forfinet, end det oprindeligt var aftalt. Der bliver nu mulighed for at screene mere målrettet for eksempel på enkelte uddannelser eller enkelte institutionsafdelinger. I eud-aftalen henvises til aftalen om parallelsamfund. Der er allerede lavet lovændringer, herunder er der besluttet fire nye sanktioner i kvalitetstilsynet. I aftalen opfordres der til, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i højere grad skal benytte sig af hele sanktionstrappen.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet er gået i gang med at screene første gang med de nye data. Der er tematiske tilsyn i gang bl.a. i forhold til skolernes opfyldelse af antallet af undervisningstimer.

Det er i pipelinen, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal undersøge, om elever, der optages via vejledningssamtaler, gennemfører i lige så høj grad som andre elever. Tilsynene er således godt i gang.

Tilsynene kan være en svær størrelse i praksis, hvorfor Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har arbejdet med, hvordan det bliver en god oplevelse for de enkelte skoler. Det skal være gennemsigtigt for skolerne, hvad de er udtaget til, og de skal opleve, at tilsynene bidrager med brugbar viden.

Nanna Højlund, FH, bemærkede, at ikke alle uddannelsesinstitutioner med en stor andel elever med ikke-vestlig baggrund kan karakteriseres som havende parallelsamfunds karakter. Parallelsamfund bør defineres ud fra andet end etnicitet. Det er ærgerligt, hvis en uddannelsesinstitution med en stor andel elever med ikke-vestlig baggrund bliver set som et problem, hvis der ikke er et reelt problem.

Jannik Bay, DA, bemærkede, at det er positivt, at det nye tilsyn tillader flere nuance, og opfordrede til, at REU på et senere tidspunkt får en opfølgning på det nye tilsynskoncept og dets resultater.

Hanne Pontoppidan, Uddannelsesforbundet, påpegede, at meget af det, der på nuværende tidspunkt er en del af tilsynet, er vigtigt at føre tilsyn med, men at andre indikatorer også kunne være relevante at undersøge.

Børne- og Undervisningsministeriet svarede, at det retningsgivende for tilsynet har været den definition af kvalitet, politikerne fremlagde i forbindelse med reformen.

Formanden konkluderede, at der er et ønske fra REUs side om en orientering på et senere tidspunkt.

Ad dagsordenens pkt. 7

Orientering om REUs årshjul

Formanden orienterede, at rådet forud for mødet har fået tilsendt en kopi af det årshjul, som REUs formandskab anvender i forbindelse med den løbende planlægning af REUs arbejde – blandt andet på baggrund af ønsker fra rådets medlemmer.

Årshjulet er ikke et statisk men et dynamisk værktøj, som justeres løbende. Det er for nyligt blevet justeret på baggrund af ministeriets tidsplan for forventet inddragelse af REU i forbindelse med implementering af eud-aftalen.

Ursula Dybmose, KL, spurgte i forhold til punktet i årshjulet, der vedrører den kommunale ungeindsats, hvad fokus for drøftelsen vil være, og tilkendegav, at KL gerne bidrager i forhold til gennemførelsen af temadrøftelsen.

Formanden svarede, at formandskabet vil vende tilbage til KL herom.

Ad dagsordenens pkt. 8

Høring om kriterier for vurdering af udbudsansøgninger fra gymnasier mv. og puljeansøgninger om bedre uddannelsesdækning

Formanden bemærkede, at Børne- og Undervisningsministeriet ved brev af 3. februar 2020 fremsendt høring om kriterier for vurdering af udbudsansøgninger fra gymnasier mv. og puljeansøgninger om bedre uddannelsesdækning.

Morten Smistrup, FH, bemærkede, at det fremsendte ser ud til at være en loyal implementering i forhold til det, der blev aftalt, men at rådet har brug for mere tid til at nærlæse høringen, jf. den korte tidsfrist.

Jannik Bay, DA, bemærkede, at alt umiddelbart ikke er med eller i hvert fald ikke fremgår tydeligt. Der er behov for mere tid til at nærlæse.

Oliver Bornemann, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, bemærkede, elevorganisationerne er enige med FH og DA. Fra et elevperspektiv bør man bede institutionerne om i udbudsansøgningerne at redegøre for, hvordan det sikres, at erhvervsuddannelseseleverne bliver en integreret del af den pågældende institution (f.eks. et alment gymnasium).

Lars Kunov, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier – Bestyrelserne, tilslutter sig bemærkningerne. Det er væsentligt, at eventuelle nye udbud ikke må udhule de eksisterende udbud. Kvalitetsstyringen er i høringsbrevet lagt over, så det alene er de almengymnasiale institutioner, der har ansvaret. Det er endvidere ikke tydeligt med geografien – det skal tydeliggøres, hvilken skole, man har pligt til at have samarbejde med. Det er interessant med en liste over udkantsskoler – og nogle bør formentlig tages af listen.

Formanden konkluderede, at formandsskabet bemyndiges til at udforme og sende REUs høringssvar på baggrund af de faldne bemærkninger samt eventuelle skriftlige bemærkninger, som vil blive indkaldt af sekretariatet med frist mandag den 17. februar, kl. 12.00.

Ad dagsordenens pkt. 9

Evt.